

Evlilik Öncesindeki ve Evli Bireylerin İlişki Nitelikleri, Benlik Kurguları ve Özgeci Davranış Düzeyleri¹

Arş. Gör. Cansu TOSUN², Prof. Dr. Hikmet YAZICI³, Yrd. Doç. Dr. Fatma ALTUN⁴

Öz

Bu çalışmada ilişki niteliği, benlik kurgusu ve özgeci davranış düzeyinin evlilik pozisyonuna (nişanlı olma-evli olma) göre farklılıkları incelenmeye çalışılmaktadır. Araştırmanın örneklemini Trabzon’da ve çevre illerde (Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize) yaşayan 483 kişi (Evli=278, Evli olmayan=205) oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, İlişki Niteliği, İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik ve Özgeciler Ölçekleri kullanılmıştır. Veri analizi için; Spearman Korelasyon Katsayısı ve Lojistik Regresyon teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, evlilik öncesindeki ve evli bireylerde, benlik kurgusunun alt boyutları ile özgeciler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Evli bireylerin özgeciler puanları ile sosyal destek ve derinlik puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evlilik öncesindeki bireylerin benlik kurgusu alt boyutları ile sosyal destek ve derinlik puanları arasında; aynı zamanda ilişkisellik puanları ile çatışma puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Lojistik regresyon sonuçlarına göre, ilişki niteliğinin alt faktörlerinden derinlik ve tanışma biçimlerinden aile veya akraba aracılığıyla tanışma, bireylerin evli olma durumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İlişki Niteliği, Benlik Kurgusu, Özgeciler, Evlilik, Romantik İlişki.

Romantic Relationship Qualities, Self-Construals and Altruisms of Engaged and Married Individuals

Abstract

This study aims at examining the differences of relationship quality, self-construal and altruistic behavior in terms of marriage status (becoming engaged-married). 483 participants (Married=278, Engaged=205) residing in Trabzon and neighbouring cities (Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize) represent the subjects of this study. Personal Information Form, Relationship Quality Scale, Related-Individualistic-Collectivistic Self Scale and Altruism

¹ “Evlilik Öncesindeki ve Evli Bireylerin İlişki Nitelikleri, Benlik Kurguları ve Özgeci Davranış Düzeyleri” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Trabzon. cansu.tosun@ktu.edu.tr

³ Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Trabzon. hyazici@ktu.edu.tr

⁴ Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Trabzon. faltun@ktu.edu.tr

Scale were used for data collection. Spearman Correlation Coefficient and Logistic Regression Analysis tests were utilized for the analysis of the data. The results showed that in engaged and married participants, there was a positive significant relationship between sub-dimensions of self-construal and altruism. A positive significant relationship was found between the altruism with social support and depth scores of the married participants. It was determined that there was a positive significant relationship between the self-construal sub-dimensions with social support and depth scores of the engaged participants; and also, the relationship between relatedness and conflict scores of the engaged participants were found significant in a positive direction. According to the results of logistic regression analysis, depth and the couple's dating through the mediation of families or relatives predicted the participants' marriage status significantly.

Keywords: Relationship Quality, Self-Construal, Altruism, Marriage, Romantic Relationship.

Giriş

İnsanlar doğaları gereği yalnız yaşamaktan çok başkalarıyla birlikte var olan ve yakın ilişkiler arayan canlılardır. Bu ilişkilerin tümü insan hayatında önemli bir yer tutar ve yaşamın vazgeçilmez bir parçası olarak görülür. Ancak bunların içinde romantik ilişkiler daha manidar bir yere sahiptir. Hayatının belli bir dönemine kadar yalnız yaşayan insanlar sırası geldiğinde, hayatlarını paylaşacakları bir eş seçme ve evlenme ihtiyacı hissetmektedirler.

Bireylerin kalan ömürlerini geçirmeyi planladıkları eşlerini seçmeleri, insan hayatı için önemli bir karardır. Bahsedilen bu kararın önemi, evlilik öncesindeki süreçlerin de ehemmiyetini göz önüne sermektedir. Evlilik öncesi süreçte bireyler partnerlerini yakından tanımak, olumlu ve olumsuz özelliklerini görmek ve geleceği kurgulamak için beraber zaman geçirme fırsatı yakalamaktadırlar. Bu süreçte kazandıkları deneyim ve geliştirdikleri ölçütlere göre evliliğe kesin olarak karar vermektedirler (Özabacı, 2014).

Evlilik; bir kadın ve bir erkeğin birbirlerine kalıcı ve özel bir biçimde bağlılığı ile oluşan, dünyaya çocuk getirme ve birlikte yetiştirme ile tamamlanan birlikteliktir (Girgis, George ve Anderson, 2010:246). Bahsedildiği gibi romantik ilişkiler ve evlilik insan hayatında önemli bir yere sahiptir. İnsanlar partnerleri ile bir olma ve doyumlu bir yaşantıya sahip olmayı hayâl etmektedirler. İlişkiler; bireylere sağladığı doyum, mutluluk gibi olumlu duyguların yanı sıra hayâl kırıklığı, değersizlik, mutsuzluk gibi olumsuz duygulara ve çatışmalara yol açabilmektedir. Romantik ilişkilerdeki ve evlilikteki çatışmalar çiftlerin ilişkiyi bitirmelerine ve boşanmalarına sebep olabilmektedir. Türkiye'deki boşanma oranları yıllara göre incelendiğinde 2001 yılında 91.994 olan boşanma sayısının, 2014 yılında

130.913'e yükseldiği gözlenmektedir. Ayrıca istatistiklere göre boşanmaların büyük bir kısmı evliliğin ilk beş yılı içerisinde gerçekleşmektedir (TUİK, 2014). Göz önünde olan bu tabloyla birlikte boşanmada etkili olan kaynaklar ve evliliğin ilk yıllarındaki ilişkiler önemli bir araştırma alanı oluşturmuştur. Ayrıca evli bireyler üzerinde yapılan araştırmalar farklı bir boyut kazanarak evlilik süresi de önemli bir değişken olarak dikkate alınmaya başlanmıştır. Literatüre bakıldığında sınırı altı ay ile 2,5 yıl arasında değişmekle birlikte ortalama olarak evliliğin ilk iki yılı içinde olan çiftler, yeni evli (newlywed) olarak adlandırılmaktadır. Araştırmalarda evliliğin ilk yıllarındaki bazı tutum ve beklentilerin çatışmalara, ilerleyen yıllarda ise boşanmalara yol açtığı saptanmıştır (Dennison, Koerner ve Segrin, 2014:429; Neff ve Geers, 2013:38; Van Steenbergen, Kluwer ve Karney, 2011:345). Ancak çatışma yaşayan tüm bireylerin ilişkilerini ve evliliklerini bitirmedikleri göz önüne alındığında, ilişkilerin devamını ve bireylerin memnuniyetini sağlayan farklı etkenlerin varlığı hesaba katılmalıdır. Romantik ilişkilerdeki bireylerin, partnerleri ile paylaşımlarını, yaşantılarını ve nihayetinde ilişkilerini değerlendirme aşamasında, ilişki niteliği kavramı devreye girmektedir.

İlişki niteliği bireylerin; romantik ilişkilerindeki sosyal destek, çatışma ve derinlik boyutlarına ilişkin algılarını ve değerlendirmelerini ifade eden bir kavramdır. Bireylerin ruh sağlığını etkileyen psikososyal faktörlerden olan sosyal destek; bireyin çevresinden elde ettiği sosyal ve psikolojik destek olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım, 1997). İlişki niteliği kavramı sosyal desteğin "özel ilişki algıları" yönüne işaret ederek bireylerin yaşamlarında, özellikle destek almayı umdukları yaşantıları ile destek almayı umdukları kişilerden algılanan desteği tanımlamak için kullanılmaktadır. Eşlerin birbirlerine sağladıkları desteğin eşler arası ilişki sonuçlarını önemli ölçüde etkilediği değerlendirilmektedir (Özabacı, 2011:160).

Romantik ilişkilerde ve evlilikte her ne kadar bireylerin birbirleri ile uyumlu olmaları beklense de çatışma kişilerarası ilişkilerde kaçınılmaz bir durumdur. Farklı değerlerle, farklı kültürlerle ve iki ayrı aile öyküsüyle bir araya gelen bireylerin birlikteliği zaman zaman sorunlara neden olabilmektedir (Ateş, 2014:114). Anlayışsızlık, ilişkiye ve eşe duyarsızlık gösterme, iletişim, etkileşim ve cinsel ilişki sorunları, geçim sıkıntısı, evlilik dışı ilişkiler, çelişen amaçlar, farklı değer, inanç ve kültürlere sahip olma bu faktörler arasında gösterilebilir (Köknel, 2005; Özgüven, 2000; Solmuş, 2008; Yıldız, 2014). İlişki niteliğindeki çatışma boyutu; partnerlerden kaynaklanan negatif duyguları, tartışma sıklığını, birbirlerini ne kadar incittiklerini ve ilişkilerindeki çözilemeyen problemlerin durumunu içerir (Pierce ve diğ., 1997).

Romantik ilişki içerisindeki bireyler partnerleriyle karşılıklı olarak hissettikleri sevgiyi ya da aşkı yeterli bulmamaktadırlar. Bu duyguların yanında; kalıcı ilişkiyi, partnerleri

tarafından vazgeçilmez olmayı, ihtiyaçlarının karşılanmasını, destek görmeyi, aynı zamanda da güven içerisinde ilişkilerini sürdürmeyi isterler. Bahsedilen bu ihtiyaçlar ve istekler ilişkilerin derinlik boyutunu ifade etmektedir. Daha açık şekilde derinlik boyutu; ilişkilerin insan hayatındaki önemine, partnerler arasındaki güven seviyesine, ilişkinin devam etme durumuna, karşılıklı ilgiye ve güvene ilişkin algıya bağlıdır (Pierce, ve diğ., 1997:341).

Çalışmada ele alınan diğer bir değişken olan benlik kurgusunun anlaşılabilmesi için ilk olarak benlik kavramını açıklamak uygun görülmüştür. Steinberg (2007:298) benliği, çeşitli genel kişilik özellikleri ve yüklemelere göre bireylerin kendilerine ilişkin görüşleri şeklinde tanımlamaktadır. Benliğe ilişkin bilginin yorumlanması ve yapılandırılması için gerekli olan bilgiler içsel ve çevresel olmak üzere farklı kaynaklardan elde edilmektedir (Taylor, Peplau ve Sears, 2006:99). Bireyin bu değerlendirmeyi yapmasında rol oynayan en önemli faktörlerden biri ise kültürdür. Benlik kavramının içerdiği kültürel işlevler ve değerler, “benlik kurgusu” terimiyle ifade edilmektedir. Cross, Hardin ve Gerçek-Swing’e (2009) göre benlik kurgusu kavramı; bireylerin diğerleri ile ilişkilerinde kendilerini nasıl anlamlandırdıklarını ve tanımladıklarını ifade eder.

Literatüre bakıldığında benliğin genellikle batılı bir kavramsallaştırmayla ele alındığı ve zıt kutuplar olarak kabul edilen bireycilik ve toplulukçuluk bağlamında değerlendirildiği görülmektedir. Fakat bu kavramsallaştırmanın her topluma uygunluk göstermediğinin (Markus ve Kitayama, 1991) ve batının kuram ve araştırmalarının etnomerkezci yaklaşımlarının (Kağıtçıbaşı, 2007) fark edilmesi, diğer toplumların benlikle ilgili kendi araştırmalarını yapmalarına yol açmıştır. Araştırmalar sonucunda, ilişkisellik boyutu da benlik modellerine dâhil edilmiştir (Kağıtçıbaşı, 2012:122). Bu araştırmada temel alınan üçlü benlik modeli; bireyci, ilişkisellik ve toplulukçu benlik boyutlarını içermektedir. Bahsedilen modelde: a) bireycilik boyutu; bireyi başkalarından farklı, kendine özgü biricik özellikleriyle yansıtan boyuttur b) ilişkisellik boyutu; bireyin yakın çevresindeki diğer bireylerle ilişkisini ve özdeşimini içerir ve c) toplulukçuluk boyutu ise; birey ve topluluk arasındaki sembolik değerleri yansıtmaktadır (Ercan, 2011:38).

Bu çalışmada ele alınan son değişken ise özgeciliktir. Taylor ve arkadaşları (2006) özgeciliğin, diğer insanlara karşılık beklemeden yardım etme olduğunu ifade etmişlerdir. Monroe (1996:6-7) ise özgeciliğin; kişinin kendi huzuru-iyiliği risk altına girse bile başkalarına yarar sağlamak için yaptığı planlı eylemler olduğunu belirtmiş, ayrıca özgecilikten söz edebilmek için birkaç kritik nokta olduğunu ifade etmiştir. İlk olarak; iyi niyetin tek başına yeterli olmadığı, bir eylemin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu eylem bilinçli ya da tepkisel olsa da amaca yöneliktir ve eylemin amacı diğerinin iyilik halini daha da

arttırmak olmalıdır. Eylemin sonucundan ziyade niyet önemlidir; sonuç kısa ya da uzun vadede kötü olsa bile bu özgeciliği azaltmaz. Diğer bir nokta ise iki tarafın da iyiliğine olan davranışın özgeci olarak değerlendirilemeyeceği, bu davranışlarda yardım eden kişi için kendi iyiliği adına riskler bulunmasıdır. Son olarak da özgecilik şartlara bağlı değildir ve bunun sonunda herhangi bir ödül beklenemez. Özetle özgecilik kavramı; herhangi bir karşılık beklemeden diğer insanlara yardım etme, başkalarının yararını kendi yararı kadar düşünme ve başkalarının yararına kişisel çıkarlarından vazgeçmeyi de içeren bir davranış biçimi olarak tanımlanabilir. Bu tanım kapsamında düşünüldüğünde, eşler arasındaki ilişkinin bencillikten uzak ve partnerinin ihtiyaçlarını karşılamaya dönük olması, bireylerin ilişkileri üzerinde önemli etkiye sahiptir. Bireylerin sahip oldukları benlik kurgusu ilişkilerdeki davranış örüntülerini ve özgeci davranış düzeylerini etkiler. Bu bağlamda partnerinin ihtiyaç ve isteklerini anlayıp karşılamak için çaba gösteren bireylerin ilişki niteliklerinin de yüksek olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada evlilik öncesindeki ve evli bireylerin ilişki nitelikleri, benlik kurguları ve özgeci davranış düzeyleri olarak adlandırılan psikolojik değişkenlerin ilişkisi incelenmeye çalışılmaktadır. Bu değişkenler arasındaki ilişkilerin açıklanması, evlilikle ilgili araştırmalara farklı bir perspektif kazandırabilecektir. Bunun yanında evlilik öncesi ilişkiler ya da evlilik süresi birlikte ele alınarak partner ilişkilerinin niteliği açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu araştırmadan elde edilecek bulgular evlilik ile ilgili teorik ve pratik çalışmalara; ayrıca evlilik öncesinde ve sırasında ortaya çıkan sorunları önlemeye ve çözmeye yönelik çabalara katkı sunabilecektir. Aynı zamanda bu çalışmanın sosyal politikalara yön verme potansiyeli taşıdığı düşünülmektedir.

Yöntem

Nicel araştırma yaklaşımına dayalı olarak düzenlenen bu çalışmada, korelasyonel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Korelasyonel araştırmalar, hiçbir şekilde manipüle edilmeksizin iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin, incelendiği çalışmalardır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeleri nedeniyle bu tür çalışmalar betimsel araştırmaların bir türü olarak da kabul edilirler (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012:331).

Örneklem

Çalışmaya dâhil edilecek bireyleri seçmek için, tesadüfi olmayan-amaçlı (nonrandom) örnekleme yöntemlerinden biri olan uygun örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Trabzon'da ve çevre illerde (Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize) yaşayan 483 kişi (Evli=278, Evli olmayan=205) oluşturmaktadır. Araştırma grubuyla ilgili diğer tanımlayıcı bulgular Tablo 1'de özetlenmektedir.

Tablo 1. Araştırma Grubuna İlişkin Bazı Tanımlayıcı Bilgiler

Faktör	Değişken	Sözlü/Nişanlı (n=205)		Evli (n=278)	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	104	50.7	133	47.8
	Erkek	101	49.3	145	52.2
Yerleşim Yeri	Büyük Şehir	130	63.4	192	69.1
	Şehir	63	30.7	61	21.9
	İlçe ve Köy	12	5.9	25	9.0
Meslek	Ev Hanımı	6	2.9	34	12.2
	Memur	75	36.6	160	57.6
	İşçi	45	22.0	31	11.2
	Emekli	0	0	3	1.1
	Çiftçi	0	0	1	.4
	Esnaf	11	5.4	6	2.2
	Öğrenci	40	19.5	8	2.9
	İşsiz	14	6.8	18	6.5
	Serbest	12	5.9	17	6.1
	Belirtilmeyen	2	1	0	0
Eğitim Düzeyi	Lise ve Öncesi	29	14.1	68	24.5
	Üniversite	153	74.6	154	55.4
	Lisansüstü	22	10.7	54	19.4
	Belirtilmeyen	0	.5	2	.7
Gelir Düzeyi	Düşük	75	36.6	15	5.4
	Orta	99	48.3	107	38.5
	Yüksek	27	13.2	154	55.4
	Belirtilmeyen	4	2.0	2	.7
Tanışma Biçimi	Kendi Girişimi	121	59.0	144	51.8
	Arkadaş Aracılığı	46	22.4	52	18.7
	Aile Aracılığı	19	9.3	67	24.1
	İnternet Aracılığı	18	8.8	14	5.0
	Belirtilmeyen	1	.5	1	.4

Veri Toplama Araçları

İlişki Niteliği Ölçeği: Pierce ve ark. (1991) tarafından geliştirilen İlişki Niteliği Ölçeği (The Relationship Quality Scale) Özabacı (2011) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçekteki maddeler dört düzeyde, 1'den (hiç) 4'e (çok fazla) doğru yönelen Likert tipi bir dereceleme sahiptir ve ölçekte sosyal destek (support), çatışma (conflict) ve derinlik (depth)

olmak üzere üç alt boyut bulunmaktadır. İlişki Niteliği Ölçeği'nin geçerlik çalışmasında doğrulayıcı faktör analizi ve benzer ölçek çalışması yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır ve madde yükleri .33 ile .71 arasında değişmektedir. Benzer ölçek geçerlik çalışması Kişilerarası İlişki Ölçeği ile yapılmıştır. Korelasyon analizi sonucunda İNÖ'nün Kişilerarası İlişki Ölçeği'yle orta düzeyde ($r = .64$, $p = .00$) ilişkili olduğu bulunmuştur. Güvenirlik çalışması ise test tekrar test güvenirlilik katsayısı (.72) ve iç tutarlık katsayısı (.85) incelenerek yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına güvenirlilik katsayısı sırasıyla; sosyal destek boyutu için .77, derinlik boyutu için .78 ve çatışma boyutu için .65 ve İlişki Niteliği Ölçeği toplam için .72 olarak hesaplanmıştır.

İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Kurgusu Ölçeği: Kashima ve Hardie (2000) tarafından bireyci, ilişkisel ve toplulukçu benlik yönlerini değerlendirmek için geliştirilmiş olan İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Ölçeği (Relational, Individual, Collective Self-Aspects Scale) Ercan (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Üç alt boyuttan (bireycilik, ilişkisellik ve toplulukçuluk) oluşan ölçekte 27 madde bulunmaktadır. Ölçekteki ifadeler Likert tipinde olup 1-Beni hiç yansıtmıyor'dan 7-Beni tamamen yansıtıyor'a doğru değişen yedili bir derecelmeye sahiptir. Ölçeğin yapı geçerliğinde kullanılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda uyum indeksi değerleri $2 \chi^2 / sd (841/315) = 2.66$, GFI = 0.85, AGFI = 0.82, NNFI = 0.90, CFI = 0.91, RMSEA = 0.07, SRMR = 0.06 olarak bulunmuş, ölçeğin üçlü faktör yapısı doğrulanmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı .86 iken; alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları sırasıyla bireycilik alt ölçeği için .73, ilişkisellik alt ölçeği için .68, toplulukçuluk alt ölçeği için .77 bulunmuştur.

Özgecilik Ölçeği: London ve Bower (1968) tarafından özgeci davranışları ölçmek için geliştirilen Özgecilik Ölçeği (The Altruism Inventory) Cantez, Aşkın ve Akbaba (1991) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçeğin 20 maddesi; aile, sosyallik, yardımseverlik ve sorumluluk olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Alt boyutlardan elde edilen toplam puan özgecilik puanını ifade etmektedir. Beşli Likert tipindeki ölçekte; 1 çok azı, 5 ise çok fazlayı ifade etmektedir. Geçerlik için dil uzmanlığı olan kişilere İngilizce ve Türkçe formları uygulanarak, iki uygulama arasındaki ilişkiye bakılmıştır ve .92 düzeyinde anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlilik çalışmalarında ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları sırasıyla aile boyutu için .72, sosyal boyutu için .77, yardımseverlik boyutu için .84, sorumluluk boyutu için .80 ve ölçeğin bütünü için .85 olarak hesaplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel Bilgi Formu, araştırmaya katılan bireylerin bazı demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu

formda cinsiyet, gelir ve eğitim düzeyi, meslek, yerleşim yeri ve partnerle tanışma biçimi sorularına yer verilmiştir.

İşlem

Araştırma için Trabzon'da ve çevre illerde yaşayan, sözlü/nişanlı 105 çifte ve evli 154 çifte ulaşılmıştır. Katılımcılara gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra ortalama olarak 15 dakika süren uygulama gerçekleştirilmiştir. Evlilik öncesindeki gruptan 6 ve evli gruptan 30, eksik ya da hatalı işaretlemeyi kapsayan ölçek analiz dışında tutulmuştur.

Veri Analizi

Analizlerden önce araştırma kapsamındaki verilerin parametreye uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov ile test edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği tespit edildiği için parametrik olmayan teknikler kullanılmıştır. Veriler SPSS 16 paket programı ile analiz edilmiştir. Bu kapsamda, araştırma grubuna ve çeşitli araştırma değişkenlerine ait bilgilere tanımlayıcı istatistik teknikleri kullanılarak ulaşılmıştır. Veri analiz teknikleri olarak Spearman Korelasyon Katsayısı ve Lojistik Regresyon kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada ilk olarak ilişki niteliği, benlik kurgusu ve özgecilik puanları arasındaki ilişkiler Spearman Brown Korelasyon tekniği ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre evlilik öncesindeki bireylerin özgecilik puanları ile benlik kurgusu ölçeğinin alt faktörleri olan bireycilik ($r = .34, p < .01$), ilişkisellik ($r = .28, p < .01$) ve toplulukçuluk ($r = .37, p < .01$) puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki vardır. İlişki niteliğinin alt faktörleri olan sosyal destek ile çatışma arasında negatif yönde anlamlı ilişki görülürken ($r = -.19, p < .01$), sosyal destek ile derinlik alt boyutları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r = .19, p < .01$). Evlilik öncesindeki bireylerin benlik kurgularından bireycilik ile ilişkisellik ($r = .58, p < .01$) ve toplulukçuluk ($r = .47, p < .01$) arasında, ayrıca toplulukçuluk ile ilişkisellik ($r = .69, p < .01$) arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 2'de görüldüğü gibi evli bireylerin özgecilik puanları ile benlik kurgusu ölçeğinin alt faktörleri olan bireycilik ($r = .28, p < .01$), ilişkisellik ($r = .31, p < .01$) ve toplulukçuluk ($r = .29, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki vardır. Ayrıca evli bireylerin özgecilik puanları ile ilişki niteliğinin alt faktörlerinden derinlik ($r = .14, p < .05$) ve sosyal destek ($r = .13, p < .05$) arasında da anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Evli bireylerde, benlik kurgusunun alt faktörlerinden olan bireycilik ile ilişki niteliğinin alt faktörlerinden derinlik ($r = .17, p < .01$) ve sosyal destek ($r = .18, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Benlik kurgusunun diğer alt faktörü olan ilişkisellik ile ilişki niteliğinin tüm alt faktörleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur [$r(\text{çatışma}) = .16, r(\text{derinlik}) =$

.28, $r(\text{sosyal destek}) = .31, p < .01$]. Toplulukçuluk alt faktörünün ise ilişki niteliğinin çatışma ($r = .17, p < .01$) ve derinlik ($r = .17, p < .01$) alt faktörleriyle düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki gösterdiği saptanmıştır. Evli bireylerin ilişki niteliği ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında; alt faktörlerden sosyal destek ile çatışma arasında negatif yönde anlamlı ilişki görülürken ($r = -.14, p < .05$), sosyal destek ile derinlik alt boyutları arasında ise orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r = .58, p < .01$). Evli bireylerin benlik kurgularından bireycilik ile ilişkisellik ($r = .58, p < .01$) ve toplulukçuluk ($r = .41, p < .01$) arasında, ayrıca toplulukçuluk ile ilişkisellik ($r = .68, p < .01$) arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. Evlilik Öncesindeki ve Evli Bireylerin İlişki Niteliği, Benlik Kurgusu ve Özgecilik Puanları Arasındaki İlişkiler

Gruplar	Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7
Evlilik Öncesi	1.Bireycilik ^a	1						
	2.İlişkisellik ^a	.58**	1					
	3.Toplulukçuluk ^a	.47**	.69**	1				
	4.Çatışma ^b	.07	.05	-.01	1			
	5.Derinlik ^b	-.01	.10	.06	.08	1		
	6.Sosyal Destek ^b	.05	.11	.06	-.19**	.19**	1	
	7.Özgecilik	.34**	.28**	.37**	-.11	.02	.13	1
Evli	1.Bireycilik ^a	1						
	2.İlişkisellik ^a	.58**	1					
	3.Toplulukçuluk ^a	.41**	.68**	1				
	4.Çatışma ^b	.07	.16**	.10	1			
	5.Derinlik ^b	.17**	.28**	.17**	.06	1		
	6.Sosyal Destek ^b	.18**	.31**	.17**	-.14*	.58**	1	
	7.Özgecilik	.28**	.31**	.29**	.03	.14*	.13*	1

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$ a= İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Ölçeği Alt Faktörü b= İlişki Niteliği Ölçeği Alt Faktörü

Değişkenler arasındaki ilişkiler incelendikten sonra, araştırmada bağımlı değişken olarak ele alınan evlilik statüsüne ait analiz yapılmıştır. Statülerden biri evlilik öncesi dönemi sürdüren nişanlı ya da sözlü, diğeri ise evli bireylerdir. Bu kategorik durum dikkate alınarak analizler için iki küme oluşturulmuştur. Benlik kurgusu, ilişki niteliği ve özgeciliğin yanında

kümeleme mantığına uygun olarak tanışma biçimi de bağımsız değişkenler olarak tespit edilmiştir. Lojistik regresyon analizi desenine bu temel değişkenlerin alt boyutları katılarak işlemler gerçekleştirilmiştir. Toplam 481 gözlemin analiz edildiği lojistik regresyon modeli anlamlı düzeyde güvenilir bulunmuştur ($\chi^2 = 70.59$, $sd= 10$, $p< 0.001$). Model evlilik statüsünü %14 ile %18 arasında değişen bir varyansla açıklamaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre evli olmayan grupta ilişki niteliğinin alt ölçeklerinden derinlik puanlarının yüksek düzeyde gözlenme olasılığı daha güçlüdür (OR=.18, %95 GA=0.07-0.46). İlişki niteliğindeki derinlik puanları evli olma durumuyla birlikte azalmaktadır. Başka bir anlamlı durum tanışma biçimi ile ilgili değişkenlerde gözlenmiştir. Kişinin partneriyle kendisinin tanışması referans olarak seçildiğinde evli olan grupta aile ya da akraba aracılığıyla tanışma oranı daha yüksektir (OR=2.65, %95 GA=1.47-4.77). Bu sonuç başka bir ifadeyle evli çiftlerde aile ve akraba aracılığıyla tanışma olasılığının diğer tanışma biçimlerine oranla 2.65 kat yüksek olduğunu göstermektedir. Evlilik statüsü ile diğer değişkenler arasında anlamlı ilişkiler tespit edilememiştir.

Tablo 3. Evlilik Statüsünü Yordayan Değişkenlerin Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Değişkenler	Beta	SH	OR	GA(%95)	p
Bireycilik ^a	-.16	.18	.85	.60-1.20	.355
İlişkiselik ^a	.02	.21	1.02	.68-1.55	.916
Toplulukçuluk ^a	.12	.15	1.12	.84-1.51	.442
Çatışma ^b	-.03	.23	.97	.62-1.51	.883
Derinlik ^b	-1.74	.49	.18	.07-.46	.000
Sosyal Destek ^b	-.64	.39	.53	.24-1.14	.103
Özgecilik	-.28	.22	.75	.49-1.16	.199
Tanışma Şekli					
Kendi Tanışan*					
Arkadaş Aracılığıyla	-.16	.25	.85	.52-1.40	.525
Aile veya Akraba Aracılığıyla	.97	.30	2.65	1.47-4.77	.001
İnternet aracılığıyla	-.53	.42	.59	.26-1.33	.204

a= İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Ölçeği Alt Faktörü b= İlişki Niteliği Ölçeği Alt Faktörü *Referans Grubu SH: Standart Hata OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio) GA: Güven Aralığı

Tartışma

Bu araştırmada bireyler evlilik durumlarına göre evli olanlar ve olmayanlar şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Analizler bu gruplar dikkate alınarak yapılmış ve ilk olarak değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır. Buna göre; evli olmayan ve evli bireylerin özgecilik leğinden aldıkları puanlar ile benlik kurgusu leğinin alt ölçekleri olan bireycilik, ilişkisellik ve toplulukuluktan aldıkları puanlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Gruplar için bu değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında en yüksek ilişki, evli olmayan bireylerde özgecilik ve toplulukçuluk arasındayken; evli bireylerde özgecilik ve ilişkisellik arasındadır.

Literatürde benlik kurguları ve özgeciliğin birlikte ele alındığı çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Mesquita (2001) ile Yöntem ve İlhan'ın (2013) yaptıkları çalışmalarda diğer benlik kurgularına oranla toplulukçu benlik kurgusu, bireylerin özgecilik düzeylerini yordayan en güçlü değişken olarak tespit edilmiştir. Benzer alışmalar da bu bulguyu destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır. Aktaş ve Güvenç (2006), zgeciliği içeren olumlu sosyal davranışların yordanmasında kişilerarası duyarlılık düzeyinin önemli olduğunu saptamıştır. Lee'nin (2013) alışmasında ise diğer insanları anlamaya ve onlara karşı empatik davranmaya katkı sağlayan duygusal zek ile özgecilik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Diğer taraftan literatürde benlik kurguları ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi evli olma durumuna göre inceleyen bir araştırmaya ulaşılamamıştır; fakat özgecilik düzeyinin medeni duruma göre değişmediği bazı araştırmalarda tespit edilmiştir (Karadağ ve Mutaılar, 2009; Onatır, 2008). Toplulukçu benlik kurgusuna sahip bireyler, diğerlerinin duygularına ve düşüncelerine duyarlı olup yardım etme eğilimindedirler. İlişkisel benlik kurgusu ve özgecilik arasındaki ilişki düzeyinin yüksek olması evlilik yaşantısı dikkate alınarak değerlendirilebilir. Bu anlamda evlilik yaşantısı bir avantaj gibi görülebilir. Evlilikte iki farklı çevreden gelen bireyler hayatlarını birleştirerek bir bütün olmakta ve davranışlarını düzenlerken ilişki içerisinde buldukları bireylere karşı duyarlı hale gelebilmektedirler.

Analiz sonucunda evlilik öncesindeki ve evli bireylerde, ilişki niteliğinin alt faktörleri olan sosyal destek ile çatışma arasında negatif yönde anlamlı ilişki görülürken, sosyal destek ile derinlik alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular kuramsal bilgi ile örtüşmektedir. Ayrıca literatürde ilişki niteliği ya da benzer kavramları içeren ve destekleyici sonuçlara ulaşan çalışmalara da rastlanmaktadır. Romantik ilişkilerdeki çatışmanın, ilişki niteliği ve öznel iyi-oluş üzerindeki etkilerinin incelendiği bir çalışmada, çatışma ve ilişki niteliği arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur (Gere ve Schimmack, 2011). Coşkuner ve şener (2013) tarafından yapılan çalışma ise eş desteğinin

aile-iş çatışmasını azaltarak, aile ve yaşam tatminini arttırdığını ortaya çıkarırken; başka bir çalışmada eş desteği ve evlilik doyumu arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (Çağ ve Yıldırım, 2013). Soylu ve Kağnıcı (2015) tarafından yapılan çalışmada ise olumsuz çatışma çözme stili ile evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

İlişkilerindeki problemler arttığında partnerlerinin nasıl davrandığına ilişkin değerlendirmelerini ve aynı zamanda çözüme ilişkin pozitif katkılarının ne olduğuna dair algılarını içeren sosyal desteğin (Pierce ve diğ., 1997) artması bireyin partnerine karşı olumlu düşüncelere sahip olduğu anlamına da gelmektedir. Durum bu açıdan incelendiğinde bu araştırma bulgularının da ortaya koyduğu gibi sosyal desteğin artması ile ilişkideki çatışma düzeyinin azalması beklenmektedir. Derinlik ise bireyin ilişki içerisinde kendini güvende hissetmesine, ilgi görmesine, sevilmesine ve önemsenmesine ilişkin duygusunu içermektedir. Bu doğrultuda partnerinden sosyal destek gören bireylerin derinlik puanlarında artışın söz konusu olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada evli olan ve olmayan bireylerin derinlik algılarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuca bağlı olarak sorumluluklarının artması sebebiyle evli bireylerin eşlerine eskisi kadar ilgi gösteremediği ve bunun sonucu olarak eşlerin derinlik algılarının azaldığı düşünülebilir.

Evli bireylerin özgecilik puanları ile ilişki niteliğinin alt faktörlerinden derinlik ve sosyal destek puanları arasında da pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Literatürde özgeciliğin ve ilişki niteliğinin bir arada ele alındığı bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Fakat Farelly (2013) tarafından yapılan araştırma özgecilikle ilişki niteliği arasındaki ilişkiye vurgu yapacak niteliktedir. Bu çalışmada, bireylerin uzun süreli ilişkiler için özgeci partner seçme eğiliminde oldukları bulunmuştur. Bu eğilimin, özgeci partnerlere sahip bireylerin ilişki niteliklerinin daha yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Özgeciliğin artmasına bağlı olarak bireylerin partnerlerine daha destekleyici ve ilgili davranması; bunun sonucunda da partnerinden olumlu dönütler alması bu çalışmanın sonuçlarındaki gerekçelerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Evlilik öncesindeki bireylerde ilişki niteliği ve benlik kurguları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Evli bireylerde ise, benlik kurgusunun alt faktörlerinden olan bireycilik ile ilişki niteliğinin alt faktörlerinden derinlik ve sosyal destek arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Benlik kurgusunun diğer alt faktörü olan ilişkisellik ile ilişki niteliğinin tüm alt faktörleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Toplulukçuluk alt faktörünün ise ilişki niteliğinin çatışma ve derinlik alt faktörleriyle düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği saptanmıştır. Gündoğdu (2007) tarafından yapılan çalışmada da benzer olarak benlik kurguları ile evlilik kalitesi arasında

anlamli bir iliŒki olduğu saptanmiŒtır. Literatürde yer alan bazı alıŒmalarda iliŒkisel benlik kurgusu ile iliŒki niteliği ve sağlıklı aile iŒlevselliĐi arasında pozitif yönde iliŒki olduğu belirlenmiŒtir (Mesutoğlu, 2012; Morry ve Kito, 2009). Doğan'ın (2010) yaptığı alıŒmada ise sosyotropik ve otonomik kiŒilik özellikleri ile evlilikte atıŒma yaŒama durumları arasında düşük düzeyde anlamli bir iliŒki bulunmuŒtur. KiŒilerarası iliŒkilerde ortaya çıkan atıŒmaların nasıl yönetildiği ile benlik kurguları arasındaki iliŒkiyi inceleyen bir araŒtırmada benlik kurgularına göre bireylerin atıŒma yönetme türlerinin farklılaŒtıĐı saptanmiŒtir (Ji, 2012). Gore ve Cross (2011) yüksek iliŒkisel benlik kurgusuna sahip olan bireylerin, yakın iliŒkilerinde çıkar atıŒması yaŒadıklarında, karŒı tarafın da çıkarlarını gözettiklerini ve ortak karar alma eğiliminde olduklarını saptamıŒlardır. Benzer Œekilde Eryılmaz ve Doğan (2013) tarafından yapılan araŒtırmada, ihtiyaçlarına önem verilen bireylerin iliŒki niteliğinin diğerlerine oranla yüksek olduğu gözlenmiŒtir.

Lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre evli olmayan grupta iliŒki niteliğinin alt ölçeklerinden derinlik puanlarının yüksek düzeyde gözlenme olasılığı daha güçlüdür. İliŒki niteliğindeki derinlik puanları evli olma durumuyla birlikte azalmaktadır. Evlilik öncesindeki ve evlilikteki derinliği ya da derinliğin içerdiği faktörleri inceleyen bir alıŒmaya rastlanmamıŒtır. Derinlik boyutu, partnerler arasındaki güveni, iliŒkinin kalıcılığını, ihtiyaçların karŒılanmasını, ilgi ve destek görmeyi içerir. Evlilik öncesindeki iliŒkilerin derinliğinin fazla olmasının sebebinin; bu dönemdeki bireylerin birbirlerine daha fazla zaman ayırmaları, evlilik sürecinde alınması gereken sorumluluklardan ve zorluklardan uzak olmaları olduğu düşünölmektedir. BaŒka bir anlamli durum tanışma biçimi ile ilgili deĐiŒkenlerde gözlenmiŒtir. KiŒinin partneriyle kendisinin tanışması referans olarak seçildiğinde, evli olan grupta aile ya da akraba aracılığıyla tanışma oranı daha yüksektir. Bu sonuç baŒka bir ifadeyle evli çiftlerde aile ve akraba aracılığıyla tanışma olasılığının diğer tanışma biçimlerine oranla 2.65 kat yüksek olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda, evlilik statüsü ile diğer deĐiŒkenler arasında anlamli iliŒkiler tespit edilememiŒtir. Literatür taraması sonucunda, bireylerin tanışma biçimlerine göre evli olma durumunun incelendiği bir alıŒmaya rastlanmamıŒtır. ArkadaŒ ve aile/akraba aracılığıyla tanışan bireylerin; birbirlerine daha uygun oldukları, alışkanlıkları ve gelenekleri benzer olduğundan birbirlerini daha iyi anlayarak iliŒkilerini daha güven içinde sürdürdükleri ve iliŒkinin bu özelliklerinden dolayı bireylerin evlenme ihtimallerinin arttığı düşünölmektedir.

Özetle bu alıŒmada evlilik öncesi grup ile evli bireylerin iliŒki niteliği puanlarının belli boyutlarında anlamli fark tespit edilmiŒtir. Bu doğrultuda iliŒki niteliği alt ölçeklerinden derinlik puanlarının evlilik öncesi grupta yüksek düzeyde gözlenme olasılığı daha güçlüdür.

Bunun yanında diğer tanışma biçimleriyle mukayese edildiğinde, evlilik öncesi grupta bulunanlara oranla evli bireylerde aile ya da yakınlar vasıtasıyla tanışma olasılığı daha yüksektir. Ayrıca araştırma sonucunda evlilik pozisyonuna bağlı olarak benlik kurgusu, özgecilik ve ilişkinin niteliği ile ilgili ölçeklerin alt faktörleri arasında negatif ve pozitif yönde farklı anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Araştırmanın örneklem grubunun sınırlı bir kültürel ortamdan toplanması verilerin genellenebilirliği açısından kısıtlılık taşımaktadır. Bu sınırlılığın ortadan kaldırılması için ileride yapılacak çalışmalarda Türkiye'nin her bölgesini temsil edecek biçimde daha fazla bireye ulaşılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bireylerin ilişki yaşantılarının daha ayrıntılı öğrenilmesi ve bu doğrultuda verilerin daha kapsamlı yorumlanması için bireylerle mülakat yapılması önerilmektedir. Bu çalışmada bireylerin ilişki nitelikleri, benlik kurguları ve özgeci davranış düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Son olarak; gelecek çalışmalarda, ilişki niteliği, benlik kurgusu ve özgeci davranış düzeyi ile ilişkili olabileceği düşünülen farklı değişkenlerle incelemelerin yapılması, bu kavramların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, bireylerin sahip oldukları benlik kurguları ile ilişki niteliği ve özgeci davranış düzeyi arasında ilişki olduğu görülmektedir. Bahsedilen ilişkinin, ilişkisellikte ve toplulukçulukta, bireyciliğe oranla daha yüksek olduğu gözlenmektedir. İlişkisel ve toplulukçu benlik kurgusuna sahip olan bireylerin davranışlarını sadece kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda belirlemediği, çevresindeki insanları da düşündükleri bilinmektedir. Bu doğrultuda karşısındakilerin duygularını ve davranışlarını anlayarak, uygun şekilde davranmalarını sağlamak için bireylere bazı becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bu becerilerin kazandırılabilmesi için uygun eğitim programlarının düzenlenmesi ve toplum ruh sağlığı merkezi gibi kurumlarda aile ve evlilik uygulamalarına yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbaba, S. (2001). Özgecılık ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 85-95.
- Aktaş, V., & Güvenç, G. B. (2006). Kız ve erkek ergenlerde saldırgan ve olumlu sosyal davranışlar ile yaş, ilişkisel bağlam ve kişiler arası duyarlılık arasındaki ilişkiler. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23(2), 233-264.
- Ateş, R. (2014). Evlilikte ilk yıllar, çatışmalar ve "Güç" kavramı. H. Yavuzer (Ed.), *Evlilik Okulu: Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* içinde (ss. 114-124). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Coşkuner, S., & Şener, A. (2013). Akademisyenlerin iş ve aile karakteristiklerinin evlilik, aile ve yaşam tatmini ile ilişkisi: İş ve aile çatışmasının aracı rolü. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/AKADEMISYENLERIN IS VE AILEA LANI KASIM2013.pdf> adresinden 12.02.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Cross, S. E., Hardin, E. E., & Swing, B. G. (2009). Independent, relational and collective-interdependent self-construals. *In Handbook of Individual Differences in Social Behavior*, 35, 512-526.
- Çağ, P., & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Dennison, R. P., Koerner, S. S., & Segrin, C. (2014). A dyadic examination of family-of-origin influence on newlyweds' marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 28(3), 429-435.
- Doğan, H. (2010). Evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ercan, H. (2011). İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Ölçeği'nin psikometrik özellikleri ve uyarlama çalışması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 21(2), 37-45.

- Eryılmaz, A., & Doğan, T. (2013). The mediator role of need satisfaction between subjective well-being and romantic relationships quality. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 13(53), 79-96.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N.E., & Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education (8th edition)*. New York: McGraw-Hill International Edition.
- Gere, J., & Schimmack, U. (2013). When romantic partners' goals conflict: Effects on relationship quality and subjective well-being. *Journal of Happiness Studies*, 14(1), 37-49.
- Girgis, S., George, R. P., & Anderson, R.T. (2010). *What is marriage? Man and woman: A defense*. <http://www.harvard-illpp.com/wp-content/uploads/2013/10/GeorgeFinal.pdf> adresinden 15.01.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Gore, J. S., & Cross, S. E. (2011). Conflicts of interest: Relational self-construal and decision making in interpersonal contexts. *Self and Identity*, 10(2), 185-202.
- Gündoğdu, A. (2007). Relationship between self-construals and marital quality. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Farrelly, D. (2013). Altruism as an indicator of good parenting quality in long-term relationships: Further investigations using the mate preferences towards altruistic traits scale. *The Journal of Social Psychology*, 153(4), 395-398.
- Ji, J. (2012). Self-construal and its relationship with conflict management styles. *Public Personnel Management*, 41(5), 69-78.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Kültürel psikoloji: Kültür bağlamında insan ve aile*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2012). *Benlik, aile ve insan gelişimi*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Kalkan, M., Hamamcı, Z., & Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karadağ, E., & Mutafçılar, I. (2009). Prososyal davranış ekseninde özgecilik üzerine teorik bir çözümlenme. <http://www.flsfdergisi.com/sayi8/41-70.pdf> adresinden 30.01.2015 tarihinde edinilmiştir.

Köknel, Ö. (2005). *İnsanı anlamak* (8. baskı). İstanbul: Altın Kitapları.

Lee, H. J. (2013). The relationship between emotional intelligence and altruism among South Korean central government officials. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 41(10), 1667-1679.

Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224-253.

Mesquita, B. (2001). Emotions in collectivist and individualist contexts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(1), 68-74.

Mesutoğlu, C. (2012). The relationship among self construal, family functioning and sibling number in terms of gender in high school students. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Monroe, K. R. (1996). *The Heart of Altruism: Perceptions of common humanity*. New Jersey: Princeton University Press.

Morry, M. M., & Kito, M. (2009). Relational-interdependent self-construal as a predictor of relationship quality: The mediating roles of one's own behaviors and perceptions of the fulfillment of friendship functions. *The Journal of Social Psychology*, 149(3), 305-322.

Neff, L. A. & Geers, A. L. (2013). Optimistic expectations in early marriage: A resource or vulnerability for adaptive relationship functioning? *Journal of Personality and Social Psychology*, 1, 38-60.

Onatır, M. (2008). Öğretmenlerde özgecilik ile değer tercihleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Özabacı, N. (2011). İlişki Niteliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Education and Science/Eğitim ve Bilim*, 36(162), 159-167.

- Özabacı, N. (2014). Evlilik öncesi ilişkiler. H. Yavuzer (Ed.), *Evlilik Okulu: Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* içinde (ss. 48-60). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pierce, G. R., Sarason, I. G., Sarason, B. R., Solky-Butzel, J. A., & Nagle, L. C. (1997). Assessing the quality of personal relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 14(3), 339-356.
- Solmuş, T. (2008). *Bağlanma ve aşkın iki yüzü*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Soylu, Y., & Kağmıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 44-54.
- Steinberg, L. (2007). Risk taking in adolescence new perspectives from brain and behavioral science. *Current Directions in Psychological Science*, 16(2), 55-59.
- Taylor, S. E., Peplau, L. A., & Sears, D.O. (2006). *Social psychology* (12th edition). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- TUİK (2014). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2013. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16051> adresinden 01.04.2015 tarihinde edinilmiştir.
- Van Steenberg, E. F., Kluwer, E. S., & Karney, B. R. (2011). Workload and the trajectory of marital satisfaction in newlyweds: Job satisfaction, gender, and parental status as moderators. *Journal of Family Psychology*, 25(3), 345-355.
- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi güvenilirliği ve geçerliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87.
- Yıldız, A. (2014). Evlilikte yaşanan sorunlar ve başa çıkma yolları. H. Yavuzer (Ed.), *Evlilik Okulu: Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* içinde (ss. 211-229). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yöntem, M. K., & İlhan, T. (2013). Benlik kurguları ve otantikliğin özgecilik üzerindeki yordayıcı gücünün incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 2291-2302.